

Grödinge 2013-04-25

Eurokrisens nya offer : Cypern - Den fortsatta eurokrisen drabbar inte bara Europa utan också resten av världen

1. Eurokrisens nya offer : Cypern

Cypernkrisen kom inte som en överraskning. ”Bryssel Cyperns förra regering bad i somras euroländernas finansministrar om krislån på 17,5 miljarder euro, och sade att utan hjälp från EU och kanske också från IMF så skulle ön bara klara sig fram till i maj. Men samtidigt avvisade regeringen i Nicosia bestämt vissa motkrav för lånet, som privatiseringar av statliga bolag eller att privata sparare i cypriotiska banker tvingas ta förluster, så kallade 'haircuts'. SvD 14/3 -13

Under maratonförhandlingarna med eurozonens finansministrar och Internationella valutafondens (IMF:s) chef Christine Lagarde som avslutades på morgonen den 16 mars utlovades Cypern lån på 10 miljarder euro mot att Cypern tog ut en ”engångsskatt” på banksparande som skulle ge 5,8 miljarder euro, varav 9,9 procent på banktillgodohavanden på 100 000 euro och däröver och 6,75 procent på mindre tillgångar samt även skatt på räntinkomsterna och höjning av bolagsskatten. SvD 17/3 -13

Resultatet blev att tusentals sparare, som trott att 100 000 euro var skyddade av staten, försökte förgäves att ta ut sina pengar under helgen. ”Men det var för försent. Cyperns centralbank hade redan beslutat att tillgångar motsvarande den nya straffskatten är frysta.” DN 18/3 -13 Den nya oppositionen sade nej till uppgörelsen med eurogruppen och IMF. ”I övriga krisländer är centralbankerna oroliga för vad som händer när banksparare nu får klart för sig att insättningsgarantin på 100 000 euro kan sättas ur spel genom politiska beslut.” DN 18/3 -13

Eurogruppen och IMF kan knappast beskyllas för att ha några djupare insikter om betydelsen av förtroende i det finansiella systemet. Fiona Mullen, ekonomisk analytiker specialiserad på Cypern kommenterade för nyhetsbyrån AFP : ”Skadan kommer att bli långvarig. Affärs- och finansiella tjänster var de enda sektorerna som genererade arbetstillfällen och skatteintäkter.” Bankomaterna på Cypern tömdes snabbt och utlandsöverföringar stoppades. Senare fick man ta ut bara 200 euro. ”**Även inom den** styrande regeringskoalitionen vacklar stödet: - Jag har samma uppfattning som folket på gatorna, nämligen att våra partners i eurogruppen har behandlat oss extremt orättvist, sade Stelios Kiliaries, politisk rådgivare i det styrande demokratiska partiet, till BBC:s nyhetstjänst.” SvD 18/3 -13 På söndagen den 17 mars sköts omröstningen i parlamentet om uppgörelsen upp. Tisdagen den 19 mars demonstrerade tusentals uppretade invånare utanför Cyperns parlament i Nicosia mot den planerade skatten på banksparande och ett ”Öronbedövande jubel steg mot himlen när parlamentet sent i går röstade emot den förhatliga lagen med 36 nejstämmor och inte en enda ja-stämme.” SvD 20/3 -13 Förhandlingar fortsatte mellan Cypern och trojkan – EU, ECB och IMF. Fredagen den 22 mars röstade parlamentet ja till att det upprättas en krisfond och att åtgärder vidtas som förhindrar en så kallad bankrusning.” SvD 23/3 -13 Måndagen den 25 mars träffades en uppgörelse i Bryssel som går ut på att Cypern får 10 miljarder i lån från EU och IMF. Landets näst största bank, **Laiki** kommer att stängas och **besparingar över 100 000 euro** flyttas till en bank med dåliga lån. Troligen kommer spararna att förlora stora delar av sina besparingar, hur mycket är oklart. **Besparingar på under 100 000 euro** flyttas till Cyperns största bank, **Bank of Cyprus**. Konton med över 100 000 euro på Bank of Cyprus kommer att hållas inne, risken är att en hel del kan gå förlorat. Det mesta av de 5,8 miljarderna euro som krävs av Cypern att häva in för lånet på 10 miljarder euro ska alltså komma från konton över 100 000 euro. DN 26/3 -13

Cyperns president Nikos Anastasiades kritiserade ” sina europartners för att ha 'framfört krav som

saknar motstycke och tvingade Cypern att bli ett experiment'. Beslutet om en engångsskatt på kontotillgångar är första gången i Europas historia som sparare tvingas bära delar av kostnaderna för ett räddningspaket, enligt Reuters.” SvD 30/3 -13

På tisdagen den 26 mars hölls stora demonstrationer i Nicosia mot den så kallade trojkan som inte är välkommen.

” - Vi går mot en djup recession och hög arbetslöshet, sade Nicholas Papadopolous, ordförande för det cypriotiska parlamentets finansutskott, efter uppgörelsen med den så kallade trojkan (EU, Europeiska centralbanken, ECB och Internationella valutafonden, IMF) natten till i måndags.

...

Enligt Marios Mavridis, regeringspartiets Disy's ekonomiska expert i finansutskottet, lär ekonomin krympa med 8-9 procent när finans- och bankkrisen drabbar den reala ekonomin under loppet av året.

Ekonomerna vid Société Générale räknar med ett BNP-fall på över 20 procent fram till slutet av 2017, med risk för ännu sämre utveckling. Det betyder att Cypern under alla omständigheter kommer att behöva mer stöd under kommande år, tror bankens internationella chefsekonom Michala Marcussen.

Nödlånet på 10 miljarder euro innebär dessutom att Cyperns statsskuld stiger från 91 procent till 140 procent av BNP i år. Om ekonomin backar med bara 5 procent är den uppe i 148 procent av BNP och landet blir bakbundet av miljardtunga lån under överskådlig framtid.

- Sannolikheten är stor att Cypern blir en zombieekonomi som blir helt beroende av eurozonen och centralbankspengar och utan egen tillväxt, varnar Raoul Ruparel vid tankesmedjan Open Europe.” Se Tomas Lundins artikel i SvD 27/3 -13 Samtidigt kommer arbetslösheten, som redan är nästan 15 procent, att nå oanade nivåer och den sociala misären att breda ut sig på ett sätt som är ohållbart.

Den slutsats som man kan dra i praktiken är, att man ska inte låta EU sköta finansiella kriser. Bevara oss från ett överförande av beslutanderätt till EU över svenska banker och andra finansinstitut i kris. Nej till Bankunionen ! Erfarenheterna visar, att Sverige kan själv mycket bättre hantera bankkriser.

2. Euroländerna i fortsatt ekonomisk tillbakagång

Enligt Internationella valutafondens (IMF:s) senaste världekonomiska prognos för 2013 krymper euroområdets 17 ekonomier totalt med 0,3 procent. Stora länder som Frankrike, Italien och Spanien väntas minska med 0,1, 1,5 resp 1.6 procent. Tyskland spås öka med bara 0,6 procent. DN 17/4 -13 Det tyska dragloket hackar betänkligt, vilket återkoms till.

Euroområdets inöpschefsindex sjönk i mars. ”Det sammanvägda indexet för industrin och tjänstesektorn noterades till 46,5 i mars jämfört med 47,9 föregående månad.” SvD 5/4 -13 I april var inköpschefsindex oförändrat. SvD, digitalt, 23/4 -13 ”ECB- chefen Mario Draghi anser att riskerna för en sämre ekonomisk utveckling dominerar inom euroområdet.” DN 5/4 -13

3. Eurozonens arbetslöshet stiger

”Ytterligare 33 000 utan jobb drog upp antalet arbetslösa i eurozonen till rekordhöga 19,1 miljon människor i februari, enligt statistik från Eurostat. Arbetslösheten har därmed ökat 22 månader i rad.”

Arbetslösheten är nu uppe i 12 procent av arbetskraften och har på ett år ökat med 1,8 miljoner människor. DN 3/4 -13 Det är frågan om massarbetslöshet.

I februari var arbetslösheten i Spanien 26,3 procent, Portugal 17,5 procent, Irland 14,2 procent, Cypern 14,0 procent, Italien 11,6 procent och Frankrike 10,8 procent. Den lägsta arbetslösheten i euroområdet hade Tyskland och Österrike med 5,4 resp 4,8 procent. Greklands statistik släpar efter; 21,4 var arbetslösa där i december 2012. SvD 4/4 -13

Antalet sysselsatta i eurozonen sjönk med 0,3 procent under fjärde kvartalet 2012 jämfört med kvartalet före och sjönk med 0,8 procent jämfört med fjärde kvartalet 2011. SvD 15/3 -13

Ungdomsarbetslösheten har nått ohållbara nivåer. Text i Grekland 59,4 procent, Spanien 55,5 procent och Italien 38,7 procent. SvD 11/3 -13

4. Grekland, Spanien, Portugal, Italien, Cypern och Slovenien i recession. Tysklands ekonomi hackar

4.1 Grekland

”Ekonomien krymper för femte året i rad, förra året med uppskattningsvis 6,4 procent och i årtroligen med 4-5 procent. Arbetslösheten är på väg mot 28 procent.” SvD 11/4 -13 Statsskulden var 150,3 procent av BNP andra kvartalet 2012. DN 6/4 -13

4.2 Spanien

”Myndigheterna tror att BNP krymper 1 procent i stället för 0,5 procent /2013/ .” DN 3/4 -13 Jämför med IMF:s prognos på 1,6 procent. ”6,5 procent föll Spaniens industriproduktion med i februari, enligt siffror från landets statistikbyrå. Nedgången innebär att produktionen har fallit 18 månader i rad.” SvD 11/4 -13 ”Spaniens statsskuld nådde i slutet av 2012 en ny rekordnivå: 84,1 procent av BNP, enligt ny statistik. Skulden ökade med 14,8 procentenheter under fjolåret och ligger därmed rejält över den tillåtna gränsen på 60 procent av BNP. TT – AFP” SvD 16/3 -13

4.3 Portugal

”Ekonomi väntas i år krympa med 2,3 procent i stället för tidigare prognostiserade 1,9 procent, enligt centralbanken.” SvD 11/4 -13 ”Budgetunderskottet har pressats ned från 9,8 procent av BNP 2010 till förväntade 4,5 procent i år.” Men ett hål på 1,3 miljarder euro motsvarande 0,8 procent av BNP gapar i räkenskaper sedan Portugals författningsdomstol underkänt en del åtstramningar. SvD 11/4 -13 ”Det är lagstridigt att sänka de offentliganställdas löner och pensioner, eftersom det slår ojämlikt mot medborgarna. Det är också ett brott mot grundlagen att sänka ersättningarna till arbetslösa och sjuka, enligt de 13 domarnas utslag.” DN 7/4 -13 Statsskulden var 117,5 procent av BNP andra kvartalet 2012. DN 6/4 -13

4.4 Italien

Italiens centralbank ”räknar med att Italiens ekonomi krymper med 1 procent 2013.” DN 15/3 -13 Jämför med IMF:s prognos på 1,5 procent. Statsskulden var 126,1 procent av BNP andra kvartalet 2012. DN 6/4 -13

4.5 Cypern och Slovenien

Cypern befinner sig i recession och i en akut ekonomisk kris som behandlades i avsnitt 1. Slovenien är nästa eurokrisland. ”Beräkningar från Slovenien, vars BNP beräknas falla med 2,1 procent i år, visar att det behövs cirka 1 miljard euro i kapitaltillskott i krisbankerna. Men enligt OECD kan behovet vara 'betydligt större'. OECD efterlyser en genomgripande strukturomvandling. TT-REUTERS ” SvD 10/4 -13

4.6 Tyskland

Det tyska dragloket för ekonomin i EU går på tomgång. ”3.8 procent **sjönk** den tyska importen i februari. Ekonomer hade räknat med ett lyft med 0,5 procent, enligt Reuters enkät. Exporten, som förväntades vara oförändrad, föll med 1,5 procent. En signal om att eurozonen inte kan förlita sig på tyska 'motorn'. TT ” SvD 10/4 -13

”Inköpschefsindex för den privata sektorn i tysk ekonomi sjönk till 48,8 i april, ned från 50,6 i mars. Noteringen är den första under 50, som utgör skiljelinjen mellan tillväxt och kontraktion, sedan november.

För tillverkningsindustrin sjönk index till 47,9 från 49,0. Analytiker hade räknat med en oförändrad nivå. För tjänstesektorn blev det ett fall från 50,9 till 49,2, mot förväntade 51,0.” SvD, digitalt, 23/4 -13

Siffrorna är illavarslande, men fler observationer behövs för säkra slutsaser. Den svaga ekonomiska utvecklingen under flera år är emellertid besvärande.

5. Världshandeln på sparlåga

Världshandelsorganisationen WTO sänkte den 10 april ”sin prognos för tillväxten av världshandeln till bara 3,3 procent i år. Det är 1,2 procentenheter lägre än man tidigare förutspått. Detta är andra gången som WTO sänker sin prognos för 2013. WTO:s avgående generaldirektör Pascal Lamy menar att året kan bli värre än väntat på grund av fortsatt kris i eurozonen och desperata försök av länder att vända sig mot protektionismen när tillväxten tryter.” SvD 11/4 -13

Internationella valutafonden IMF räknar i sin nya prognos att den globala tillväxten i år och nästa år blir sämre än väntat 3,3 resp 4,0 procent av BNP som en följd av kraftiga offentliga nedskärningar i USA och eurokrisen i EU. SvD 17/4 -13

6. Återgång till egna valutor, massiva skuldnedskrivningar och egen penningpolitik behövs

Som visats tidigare på vår hemsida, www.nejtillu.se/botkyrka havererade EU:s stabilitets- och tillväxtpakt redan 2003 då Tyskland och Frankrike bröt mot den ostraffat genom att överskrida kravet på högst 3 procents underskott av BNP i de offentliga finanserna. Sedan blev det fritt fram för övriga euroländer att också bryta mot paktens. När sedan eurokrisländerna samtidigt tvingats att dra ned på kostnaderna genom sänkta löner och avskedanden, s k intern devalvering, och att strama åt den offentliga välfärdssektorn drabbas köpkraften, efterfrågan i en långvarig process inte bara i

eurokrislandet självt utan genom minskad importefterfrågan drabbas också omvärldens export. Samtidigt sker en motsvarande åtstramningspolitik i de flesta av övriga EU-länder för att uppfylla stabilitetspaktens krav med katastrofala följder för efterfrågan i hela världen under lång tid. Massarbetslösheten och misären har brett sig i en omfattning och på ett sätt som är ohållbart.

I praktiken fungerar stabilitetspakten inte som en tillväxtpakt utan som en utdragen recessionspakt. Krisländerna måste omedelbart kunna återställa sin konkurrenskraft genom återgång till egna valutor som faller kraftigt i värde och i motsvarande mån förbilligar deras export och den utländska turismen så att tillväxten och sysselsättningen kommer igång. Massiva skuldnedskrivningar behövs också för att sanera finanssektorn. Egen penningpolitik anpassad efter såväl inhemska som utländska marknader behövs som instrument för stabiliseringspolitiken. Det är dags att upplösa valutaunionen EMU.

Kaj Lidén
ordf, Folkrörelsen Nej till EU – Botkyrka
www.nejtill.eu.se/botkyrka